

ELTE BTK Művészetelméleti és Médiakutatási Intézet

Esztétika BA sillabusz

a felvehető előadások és szemináriumok ismertetője
irodalomjegyzéssel

2024/2025. II. félév

BBN-ESZ-101 Darida Veronika Dr.: Bevezetés az esztétikába K, 26

Időpont: péntek 12:30-14:00 MUK 34.

A kurzus célja annak körbejárása, milyen tényezők alakították ki az esztétika szűkebb értelemben vett, jellegzetesen modernkori diszciplínáját. Melyek azok a szellemi problémák, amelyek megválaszolására a művészet modern elmélete kínált lehetséges megoldást. Felsorolnék itt néhány kérdéscsoportot, egyedül üdvözítő rendszer hiányában többé-kevésbé történeti egymásra következésük rendjében, azzal a megszorítással, hogy a kollégium nem nyíltan történeti jellegű, inkább csak kihasználja a történelem felkínálta variációkat a problémák csoportosítására. A lista nem feltétlenül szigorú órabeosztás is egyben, esetenként eltérhetünk tőle, vezérfonálnak azonban talán megteszi. Jegyet várhatóan órai vizsgadolgozattal lehet szerezni, amelynek alapja egyes, a félév során kijelölt szövegek ismerete és meghatározott szempontok szerinti elemzése.

02. 14.	nincs óra		
02. 21.	Darida Veronika	Bevezetés	Wolfgang Welsch: Esztétikai gondolkodás, L'Harmattan, 2011, 11-35.
02. 28.	Papp Zoltán	Esztétikai tapasztalat	Jerrold Levinson: Toward an Adequate Conception of Aesthetic Experience
03. 07.	Závada Péter	A tárgyak színpadi észlelése	Bert O. States, Great Reckonings in Little Rooms, On the Phenomenology of Theater, University of California Press, London, 1985. (1. The World on Stage) 19-47.
03. 14.	Nagy Edina	Érzékek és tapasztalás a kortárs művészetben	Oskar Bätschmann: A művész, a tapasztalat alakítója. In: A kép a médiaművészet korában, L'Harmattan, 2005, 167-195. o. (pdf)
03. 21.	Seregi Tamás	Esztétika és művészetfilozófia	G. W. F. Hegel: Esztétikai előadások. Akadémiai Kiadó, 1980. I. kötet, 7-8.
03. 28.	BACSÓ KONF		

04. 04.	Szécsényi Endre	Mi a környezetesztétika?	A. Carlson: Esztétikai értékelés és természeti környezet (pdf)
04. 11.	Sajó Sándor	Filozófia és művészet	Kleist, Heinrich von: „A gondolatok fokozatos kialakulásáról beszéd közben”. Ford. Forgách András. In Kleist összegyűjtött művei II. Esszék, anekdoták, költemények. Pécs: Jelenkor, 2001, 167-171.
04. 25.	Bartha Judit	A német kora romantika esztétikája	Maurice Blanchot: Az Athenaeum. Ford. Ádám Anikó. Athenaeum, 1991. 1. 41-51.
05. 02.	Nemes Z. Márió	Populáris kultúra és esztétika	H. Nagy Péter: apopkultúra-kutatás-praxeológiája Egy hibrid teória vázlata https://epa.oszk.hu/00000/00033/00077/pdf/EPA00033_forum_2018_03_091-101.pdf
05. 16.	Teller Katalin	Cirkusz és esztétika	Agathe Dumont: Becoming an Art Form: From ‘Nouveau Cirque’ to Contemporary Circus in Europe. In: Gillian Arrighi – Jim Davis (szerk.): The Cambridge Companion to the Circus. Cambridge: Cambridge UP 2021, 188–202. o.

BBN-ESZ-201 Nagy Edina Mária Dr.. Bevezetés a műértelmezésbe

G, 2ó

Időpont:kedd 14:30-16:00 MUK 40.

A kurzus célja, hogy huszadik századi, műértelmezéssel kapcsolatos alapszövegek mentén megismertesse a hallgatóságot modern és jelenkori műalkotások értelmezésének, olvashatóságának lehetőségeivel. A kiválasztott szövegek a műértelmezés alapkérdéseiről: a szerzőség problémáiról, a művész személyiség kérdésköréről, az intézmények szerepéről, a kánon jelentőségéről szólnak. Az órákon közös és egyéni műelemzésekre is sor kerül. Hallgatói javaslatok alapján elemzünk filmet, irodalmi művet, képzőművészeti alkotást.

A teljesítés feltétele a félév során leadott egyéni műelemzés(ek) elkészítése, valamint a félévet záró teszt (ZH) sikeres abszolválása.

Ajánlott olvasmány:

Roland Barthes: A szerző halála. 1968.

<http://www.irodalomelmelet.atw.hu/barthes.pdf>

Umberto Eco: A nyitott mű. Előszó a második kiadáshoz. 53-70. o., A nyitott mű poétikája, 71-91. o., Európa Kiadó, Budapest, 1998.

Michel Foucault: Mi a szerző? 1969.

<https://www.scribd.com/doc/98397923/Foucault-Michel-Mi-a-szerz%C5%91>

Martin Warnke: Udvari művészek. Enciklopédia kiadó, 1998

Oskar Bätschmann: Kiállító művészek. Kultusz és karrier a modern művészet rendszerében. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2015, részletek.

Wessely Anna: Művész-szerepek

<http://corvina.mke.hu:8080/voyager/images/Temp/wessely/Muveszszerep.pdf>

W. – M. Wittkower: A Szaturnusz jegyében. A művész személyisége az ókortól a francia forradalomig. Osiris, Budapest, 1996.

Horst Bredekamp: A Kunstammer mint játéktér.

https://arthist.elte.hu/TAMOP_412/2_2_cafebabel.pdf

Bizonyos szövegek a kurzus során változhatnak.

BBN-ESZ-201 Szécsényi Endre Dr.:Bevezetés a műértelmezésbe G, 2ó

Időpont: csütörtök 8:30-10:00 MUK 40.

Alapvető műelemzési, leírási feladatok elsajátítása.

A kurzus során olyan gyakorlati képességek kialakítására és fejlesztésére törekszünk, amelyek az irodalmi alkotások értelmezésében hasznosak lehetnek. Az adott műveket közös beszélgetések keretében próbáljuk megszólaltatni.

A szeminárium teljesítésének elengedhetetlen feltétele az órákon való aktív és konstruktív részvétel.

BBN-ESZ-202 Sajó Sándor Dr.: Magyar nyelvű szakszövegolvasás

G, 26

Időpont: szerda 10:30-12:00 MUK 310.

A félév során Dosztojevszkij: *A félkegyelmű* (vagy: Az idióta) c. regényét olvassuk és vitatjuk meg, valamint a témához kapcsolódó néhány szorosabb értelemben vett „filozófiai” szöveget. A kérdés az: mitől félkegyelmű/idióta az, aki félkegyelmű/idióta? Hogyan válik szét vagy éppen tartozik össze félkegyelműség, idiótizmus, ostobaság, butaság, esztelenség, örület, balgaság, bolondság, mánia, etc.?

Kötelező olvasmány

Dosztojevszkij: *A félkegyelmű*. Ford. Makai Imre. Budapest, Gondolat, 1981 (19601).

További olvasmányok

Platón: “Első Alkibiadész”. Ford. Brunner Ákos. In: *Apokrif dialógusok*. Budapest: Atlantisz, 2005, 13-94.

Platón: *Phaidrosz*. Ford. Kövendi Dénes/Simon Attila. Budapest: Atlantisz, 2005.

Erasmus: *A balgaság dícsérete*. Ford. Kardos Tibor. Budapest: Európa, 1987.

Foucault, Michel: *A bolondság története a klasszicizmus korában*. Ford. Sujtó László. Budapest: Osiris, 2004.

Etc.

BBN-ESZ-203.02 Papp Zoltán Dr.: Idegen nyelvű szakszövegolvasás:

Angol G, 26

Időpont: kedd 12:30-14:00 MUK 42.

A félév első felében Nánay Bence *Aesthetics: A Very Short Introduction* című könyvét vesszük végig, a másodikban Jerrold Levinson tanulmányait olvassuk. A könyvfejezetekből, illetve a tanulmányokból referetárumot kell – és opcionálisan korrefetárumot lehet – tartani. A szövegek elérhetők a Teamsben.

BBN-ESZ-203.TK2 Teller Katalin: Idegen nyelvű szakszövegolvasás:

Német G, 26

Időpont: kedd 8:30-10.00 MUK 321.

A kurzus célja, hogy a résztvevők elsajátítsák a német nyelvű művészetelméleti szövegek olvasásának alapvető technikáit.

A szeminárium bevezetéseként Lukács György *A kritikai realizmus jelentősége ma* című, először 1958-ban németül publikált kötetével (*Wider den mißverstandenen Realismus*) foglalkozunk, majd Theodor W. Adorno erre adott válaszával, amely még ugyanabban az évben, *Erpresste Versöhnung. Zu Georg Lukács: Wider den mißverstandenen Realismus* címen jelent meg.

A félév teljesítésének feltétele aktív órai munka és egy kiselőadás megtartása.

Kötelező olvasmányok:

Theodor W. Adorno: Erpreßte Versöhnung. Zu Georg Lukács: 'Wider den mißverstandenen Realismus'. In: uő: Gesammelte Schriften, 11. k.: Noten zur Literatur II. Frankfurt am Main, Suhrkamp, 1974, 251–280. o. (eredetileg: Der Monat 1958/11–12, 38–49. o.)

Koloszár László – Weisz [Weiss] János: „A félreértett realizmus ellen”. In: Valóság, 1986/9, 98–105. o.,
https://adt.arcanum.com/hu/view/Valosag_1986/?pg=1163&layout=

Lukács György: A kritikai realizmus jelentősége ma [1958], ford. Eörsi István – Révai Gábor. Budapest, Szépirodalmi, 1985.

Georg Lukács: Wider den mißverstandenen Realismus. Hamburg, Claasen, 1958.

BBN-ESZ-207 Bartha Judit Marianna Dr.: Bevezetés a tudományos kutatásba K, 26

Időpont: kedd 10:30-12:00 MUK 39.

Az előadás bevezetést ad a tudományos kutatás fő módszertani ismérveibe. A félév során megismerkedünk a tudományos műfajokkal, valamint a tudományos munka előkészületi fázisaival, a témaválasztással, az anyaggyűjtéssel és a munkaterv kidolgozásával. Tárgyaljuk a szemináriumi dolgozatok és a szakdolgozatok legfontosabb műfaji követelményeit, különös tekintettel a szerkezeti felépítés, a fókusz, a hipotézis, a bizonyítás és érvmenet, a hivatkozások, az irodalomjegyzék, az absztrakt és a stílus szabályaira.

A teljesítés feltétele: írásbeli teszt.

BBN-ESZ-211 Szécsényi Endre Dr.: Művészetelmélet-történet 1.

K, 26

Időpont: szerda 8:30-10:00 MUK 34.

A kurzus elméleti-történeti bevezetést kínál a művészetelméleti alapproblémák történetébe az antikvitástól a 17. század közepéig. A modern esztétika és a premodern művészetelméletek döntő különbségéről szóló bevezetés után elsősorban Platón és Arisztotelész a témánkat érintő alapvető és nagyhatású szövegeit tárgyaljuk. A késő-antik, középkori és reneszánsz recepcióról a kurzus utolsó harmadában lesz szó röviden.

Írásbeli, zárthelyi dolgozat az utolsó órán.

BBN-ESZ-212SZE1 Szécsényi Endre Dr.: Művészetelmélet-történet

1.:Platonikus reneszánsz esztétika G, 26

Időpont: csütörtök 18:00-19:30 MUK. 42.

A kurzus a „Művészetelmélet-történet 1” előadássorozat mellé rendelt szövegolvasó szeminárium. Amíg az előadás célja az antik és középkori-reneszánsz esztétikai (irodalomkritikai-filozófiai) gondolkodás történetének rövid áttekintése, a szeminárium során általában a témához kapcsolódó forrásszövegeket vetünk alá alapos, kritikai elemzésnek. Az elemzendő szövegek esztétikai, irodalmi, és filozófiai jellegűek. Ezen a szemináriumon nem ókori, hanem 14–18. századi szerzőktől fogunk olvasni, olyanoktól, akik elsősorban platonikus eszméket gondoltak tovább és alkalmaztak művészetelméleti, művészetfilozófiai műveikben. A firenzei platonikus újjáéledéstől (Ficino, Pico) a 18. század legelejéig (Shaftesbury) esztétikai

törekvéseiig tartó korszak jelentős – és magyarul is hozzáférhető – szövegeiből fogunk válogatni. A szeminárium célja, hogy bemutassa a platonizmus sokrétű hatását és befolyását a későbbi korok művészetelméleti, sőt proto-esztétikai gondolkodására.

Teljesítés: órai aktív részvétel és szemináriumi dolgozat.

BBN-ESZ-231 Tamás: Művészetelmélet-történet 3. K, 26

Időpont csütörtök 14:30-16:00 MUK 34.

A kurzus szövegekre alapozott történeti összefoglaló a 19. század második és a 20. század első felének művészetelméleti gondolkodásáról. Az előadások egy-egy fontos szövegre koncentrálnak, elsősorban értelmezési szempontokat kínálva az önálló szövegolvasáshoz.

Semper, Gottfried: „Tudomány, ipar és művészet. Javaslatok a nemzeti jellegű művészeti érzés ébresztésére” és „Az eszményi múzeum terve” (1851). Tudomány, ipar és művészet. Corvina, Budapest, 1980, 33-79. https://drive.google.com/file/d/1jwNbupu7Lw4st9uEjh_34Au4he0RpowJ/view?usp=share_link

Schopenhauer, Arthur: A világ mint akarat és képzet (1819). Fordította Tandori Ágnes és Tandori Dezső. Budapest, Európa, 1991. 235–361. o. [Harmadik könyv] https://drive.google.com/file/d/1CiRgM_Lz9xznzgnT1pDm0Zv5XffwmWBmc/view?usp=share_link

Nietzsche, Friedrich: A tragédia születése, avagy görögség és pesszimizmus (1872). Fordította Kertész Imre. Budapest, Európa, 1986. https://drive.google.com/file/d/1ANt1WC36SggO6UBFpYXSEhsWV2WmHVM7/vi ew?usp=share_link

Riegl, Alois: A későrómai iparművészet (1901). Fordította: Rajnai László. Budapest, Corvina, 1989. 11-23 és 208-218.o. https://drive.google.com/file/d/1aRA-UuDxiB3VuQCzCkhwWYEAeQ0Wn9pv/view?usp=share_link

Worringer, Wilhelm: „Absztrakció és beleérzés” (1908). Absztrakció és beleérzés. Gondolat, Budapest, 1989. 13-101. o. https://drive.google.com/file/d/0B02A9FI-EmSScTJsRmpmYThrVU0/view?usp=share_link&resourcekey=0-BIbuzHHoLmlELop8t2Pyrg

Moholy-Nagy László: „A szelet-embertől az egész emberig” (1928). <http://www.intermedia.c3.hu/mszovgy1/moholy.htm> és Festészet, fényképészet, film (1925). Corvina, Bp., 1967. <https://drive.google.com/file/d/0B02A9FI-EmSSOHNJcmtBaS0wZ0U/view?usp=sharing&resourcekey=0-NsHbA9z5KE0MBHSzVMPkAg>

Walter Benjamin: „A műalkotás a technikai reprodukálhatóság korszakában” (1936). http://aura.c3.hu/walter_benjamin.html

Lukács György: „A művészet és az objektív valóság” (1934). A realizmus problémái. Athenaeum, 1948. https://drive.google.com/file/d/1KHw-izybWZNIItZnXY-2-Xugh2yAWEh1w/view?usp=share_link

Panofsky, Erwin: „A perspektíva mint »szimbolikus forma«” és „Ikonográfia és ikonológia: bevezetés a reneszánsz művészet tanulmányozásába” (1939). A jelentés a vizuális művészetekben. Gondolat, Budapest, 1984, 151-218. és 253-273.

https://arthist.elte.hu/TAMOP_412/3_4_panofsky.pdf

Heidegger, Martin: A műalkotás eredete (1935). Fordította Bacsó Béla. Budapest, Európa, 1988.

https://drive.google.com/file/d/1vISV5XNsY06ouezdLb9UVKXW94kPb1zk/view?usp=share_link

Horkheimer, Max – Adorno, Theodor W.: A felvilágosodás dialektikája (1947). Budapest, Gondolat – Atlantisz, 1990. 9–102. o.

BBN-ESZ-232 Seregi Tamás: Művészetelmélet-történet 3. G, 2ó

Időpont: szerda 12:30-14:00 MUK 40.

Werner Hofmann: Manet – Reggeli a műteremben. Havas Lujza fordítása. Corvina, Budapest, 1987.

Pierre Bourdieu: A művészet szabályai. Seregi Tamás fordítása. BKF, Budapest, 2013, 67-161.

<https://drive.google.com/file/d/1h7OBuZEtPFQBRAIKKTjQA5rUKDjggodx/view?usp=sharing>

Émile Zola: A mestermű. Éber László fordítása. Révai, Budapest, 1922.

<https://mek.oszk.hu/hu/search/detailed/>

Michael Frizot: „A szem nagy műve: Étienne-Jules Marey (1840-1903)

Robert Taft: „Eadweard Muybridge és munkássága” Mindkettő:

<https://mek.oszk.hu/19500/19557/19557.pdf>

Adolf von Hildebrand: A forma problémája a képzőművészetben. Éber László fordítása. Politzer és fia, Budapest, 1910, 8-57.

https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/12925/3_2_hildebrand.pdf?sequence=-1&isAllowed=y

Alois Riegl: Későrómai iparművészet. Rajnai László fordítása. Corvina, Budapest, 1989, 11-32.

<https://drive.google.com/file/d/1aRA-UuDxiB3VuQCzCkhwWYEAeQ0Wn9pv/view?usp=sharing>

Peter Bürger: Az avantgárd elmélete. Seregi Tamás fordítása. Tiszatáj, Szeged, 2010, 21-67.

https://drive.google.com/file/d/0B02A9FI-EmSST2pqeU1Fb1RVVm8/view?usp=sharing&resourcekey=0-HUNQ8UT23AV2kax5qPT6_A

Paul Klee: Pedagógiai vázlatkönyv. Karátson Gábor fordítása. Corvina, Budapest, 1980.

<https://drive.google.com/file/d/1CDQcqb6jV9Fqtl4xQa-LMMdejctTayXL/view?usp=sharing>

Vaszilij Kandinszkij: „Pont-vonal-sík” In: Mezei Ottó (szerk.): a bauhaus. Gondolat, Budapest, 1975, 107-121. <https://drive.google.com/file/d/1YiRR-E9PsxjKiNDHXIhDW9h5PVbo15iP/view?usp=sharing>

Piet Mondrian: „A természetes és az absztrakt valóság”, in Hajdú István: Piet Mondrian. Corvina, 1987. https://drive.google.com/file/d/123zgkA0yOzH7yUciJXVpcc_zS7_yVua/view?usp=sharing

Naum Gabo – Anton Plevsner: „The Realistic Manifesto” In: Art in Theory 1900-1990. 297_299 <https://drive.google.com/file/d/1MLtmBpejF3JSfwXjg6DSvyLS4XajVXAi/view?usp=sharing>

Benjamin H. D. Buchloh: „From Faktura to Factography.” October, 30. szám, 1984/ősz, 82-119. https://drive.google.com/file/d/1CCEyqYAo_0PfnR17tPHGwqNDEr73ycV/view?usp=sharing

Kállai Ernő: A természet rejtett arca. Misztótfalusi, Budapest, 1948. <http://hunteka.szepmuveszeti.hu/record/-/record/RECORD155893>

Henri Focillon: A formák élete / A Nyugati művészet. Vajda András fordítása. Gondolat, Budapest, 1982, 9-30. https://drive.google.com/file/d/1e7Abb98jthSXJuIDUBI5PhzXVE0sN1_n/view?usp=sharing

Boris Groys: „A hős teste: Adolf Hitler művészetelmélete; A tömegek nevelése: a szocialista realista művészet.” A művészet ereje. Pálfalusi Zsolt fordítása. MMA Kiadó, Budapest, 2022. https://drive.google.com/file/d/1W4_gLEo-O686odBcj5lGTTXZKu-RxN7B/view?usp=sharing

Babits Mihály: „Új klasszicizmus felé” Nyugat 1925. 18. szám. <https://epa.oszk.hu/00000/00022/00380/11630.htm>

Gottfried Benn: „Hitvallás az expresszionizmus mellett.” In: Illés László (szerk.): Vita az expresszionizmusról. Budapest, 1994, 9-16. <https://drive.google.com/file/d/1x3wPkrmO7aF91kEQLvXD7K1iscNmBiwu/view?usp=sharing>

BBN-ESZ-251.NZM Nemes Z. Márió Dr.: Kanonikus művek elemzése: Drakula K, 2ó

Időpont: szerda 14:30-16:00 A -150.

A kurzus során Bram Stoker *Drakuláj*át olvassuk végig, azzal a céllal, hogy a regény motívumai a mentén feltérképezzük a populáris kultúra szempontjából meghatározó vámpír-mítosz struktúráját. Ennek során, a szöveg gondos olvasása mellett, kultúra- és elmélet-történeti kontextualizálásra is törekszünk majd. A regény gótika- és horrontörténeti háttere mellett nagy hangsúlyt fektetünk a társadalomtudományos,

adaptációs, médiumelméleti és technológiai perspektívákra is, hiszen a vámpirizmus egyfajta szupermetaforaként interdiszciplináris hozzáállást követel.

Kulcsszavak: **gótika, weird fiction, poszthumanizmus, parazitizmus** stb.

**BBN-ESZ-251:29 Bartha Judit Marianna Dr.: Kanonikus művek
elemzése: Virginia Woolf: Mrs. Dalloway K, 26
Időpont: szerda 14:30-16:00 MUK 42.**

Virginia Woolf mostanra klasszikussá vált *Mrs. Dalloway* (1925) című regényének olvasása megidézi az 1910-es években alakuló Bloomsbury-kör avantgárd esztétikáját, az angol író alkotói pályáját, feminista elképzeléseit, filozófiai, képzőművészeti ihletésű modernista regényteóriáját és -praxisát (tudatfolyam-ábrázolás, impresszionista „képiség”, költői szimbolizmus és formalizmus), valamint műve intertextuális továbbélését napjainkban.

A teljesítés feltétele: írásbeli vizsga.

**BBN-ESZ-262.BJ Bartha Judit Marianna Dr.: Műalkotások
értelmezése: E. T. A. Hoffmann elbeszélései G, 26
Időpont: szerda 12:30-14:00 MUK 42.**

A szeminárium a német kora romantika kulcsfontosságú fogalmait és azok továbbörökítésének lehetőségét vizsgálja E. T. A. Hoffmann elbeszéléseiben. Az elemzések fókuszában a romantikus dualizmus problémája áll. Ebben a vonatkozásban merül fel Hoffmann ismert művei alapján: a pszeudonim szerzőség és a hasadt identitás kérdése, az abszolútum és a fragmentum viszonya, a fantasztikus művészi és a hétköznapi filiszteusi létforma, az égi költészet, zene, szerelem és a földi realitás kibékíthetetlennek tűnő ellentéte, az idillikus mesevilág és a kísérteties szorongás problémája, a szélsőségek retorikai és teoretikus kiélezése az iróniában és feloldási kísérlete a humorban.

A teljesítés feltétele: zh vagy szemináriumi dolgozat.

**BBN-ESZ-262.NE Nagy Edina Mária Dr.:
Műalkotások értelmezése: A művész, mint... tudós, kutató,
közösségszervező? G, 26
Időpont: szerda 9:00-10:30 MKE**

A félév során arról beszélgetünk, hogy a kortárs művészek hogyan "mozognak" a világban, és hogy ez a mozgás milyen szerepeket vár el tőlük egy projekt, egy állásfoglalás vagy egy több tudományterületet összefogó együttműködés esetében. Speciális tudás birtokában kell-e lennie a művésznek abban az esetben, amikor pl. történelmi, antropológiai, ökológiai vagy akár kulináris témával foglalkozik? Milyen tudásterületek és kompetenciák szükségesek, ha a művész más területre "téved", és hogyan tud különböző tudományterületek diskurzusaiban aktívan részt venni, illetve hozzájárulni ezeknek a meglehetősen absztrakt tudásformáknak a lefordításához, közvetítéséhez, adott esetben kritikájához?

Az órát Lázár Eszterrel és a Magyar Képzőművészeti Egyetem Képzőművészet-elmélet Tanszékével közösen tartjuk. Helyszín: Magyar Képzőművészeti Egyetem, nagyelődő!

Ajánlott olvasmány

Hayden WHITE: Metatörténelem. A 19. századi Európa történelmi képzelőereje. In: Gyurgyák János – Kisantal Tamás(szerk.): Történetelmélet. Bp., Osiris. 2006, II. köt. 863–899. vagy Hayden White: A történelmi szöveg, mint irodalmi műalkotás; fordította Novák György. In: *Testes könyv* / szerk.: Kiss Attila Atilla, Kovács Sándor, Odorics Ferenc. – Szeged: Ictus: JATE, 1996-1997. – 1996, p. 333-354.

TATAI Erzsébet: A művész mint történész 2 Kortárs művészek és a történelem in: *Új Művészet*, 2016/május, 38-42. http://www.epa.hu/03000/03024/00004/pdf/EPA03024_uj_muveszet_2016_05_038-042.pdf

Hal FOSTER: A művész mint etnográfus ford. Margl Ferenc, in: Cirka, 2016/2. https://epa.oszk.hu/02900/02982/00002/pdf/EPA02982_cirka_2016_2_01.pdf, eredeti megjelenés: Artist as Ethnographer in: *The Return of the Real*. Cambridge: The MIT Press, 1996.

Walter BENJAMIN: Az alkotó mint termelő in: W.B., *Angelus Novus*, Bp, Gondolat Könyvkiadó, 1980 ford. Pór Péter pp.759-780.

SEREGI

Tamás: A művész mint...in: https://www.academia.edu/25693634/A_m%C5%B1v%C3%A9sz_mint

WESSELY Anna: Művész-szerepek in: *Korunk*, 2010/5 7-15, http://epa.oszk.hu/00400/00458/00556/pdf/EPA00458_korunk_2010-05_007-015.pdf

ZOLBERG L. Vera: Születik-e a művész, vagy azzá lesz? (1990) In: *Korunk*, 2010/5 47-54., http://korunk.org/letoltlapok/zi_zolberg.pdf

Approximating Borders – Artistic Research in Practice, szerk.: Albert Ádám, Lázár Eszter, Máté Dániel, Nagy Edina. MKE Budapest, 2023

https://www.academia.edu/119985471/Approximating_borders_foreword_Artistic_Research_in_Practice

**BBN-ESZ-271.13, THE-212 Darida Veronika Dr.: Ágazati
esztétikák: Színházesztétika K, 26
Időpont:kedd 16:00-17:30 MUK 34.**

A kurzus során a színházi reprezentáció klasszikus filozófiai-esztétikai megközelítéseit vizsgáljuk, az ókortól a 19. század végéig: Platón, Arisztotelész, Seneca, Tertullianus, Szent Ágoston, Descartes, Rousseau, Diderot, Lessing, Goethe, Schiller, Schelling, Hegel, Kierkegaard, Nietzsche írásai kapcsán. Valamennyi órán, az elméleti megközelítések mellett, gyakorlati példákat is nézünk: egyrészt drámákat olvasunk (pl. Szophoklész, Seneca, Racine, Hölderlin, Ibsen), másrészt kortárs színházi előadásokat elemzünk.

Arisztotelész: *Poétika*, ford. Sarkady János, Magyar Helikon, Budapest, 1963.

(vagy Arisztotelész: *Poétika*, ford. Ritoók Zsigmond, PannonKlett Kiadó, 1997.)

Tertullianus: A látványosságokról in: *Az égi és a földi szerelemről*, vál. Redl Károly, Gondolat, Budapest, 1988.

Augustinus: *Vallomások*, ford. Városi István, Gondolat, Budapest, 1987.

Descartes: A lélek szenvedélyei in Uő: *A lélek szenvedélyei és más írások*, ford. Dékány András, Boros Gábor, Gulyás Péter, Bartha-Kovács Katalin, L'Harmattan-SZTE Filozófia Tanszék, Budapest, 2012.

Denis Diderot: *Színészparadoxon : A drámaköltészetéről*, ford. Görög Lívía, Magyar Helikon, Budapest, 1966.

Friedrich Schiller: A színház mint morális intézmény, in Uő: *Művészet- és történelemfilozófiai írások*, ford. Papp Zoltán, Atlantisz, Budapest, 2005.

Schelling: *A művészet filozófiája*, ford. Révai Gábor, Akadémia, Budapest, 1991, 383-425.

G.M.W. Hegel: *Előadások a művészet filozófiájáról*, ford. Zoltai Dénes, Atlantisz, Budapest, 2004, 357–371.

S. Kierkegaard: Az antik tragikum visszfénye a modern tragikumban, in Uő: *Vagy-vagy*, ford. Dani Tivadar, Gondolat, Budapest, 1978, 177-213.

Nietzsche: *A tragédia születése*, ford. Kertész Imre, Európa, Budapest, 1986.

Drámák (előzetes lista):

Szophoklész: *Oidipusz király* in: *Sophokles összes drámái*, Franklin Könyvkiadó, 1959.

Seneca: *Medea* in: *Seneca tragédiái*, ford. Jánosy István, Kárpáty Csilla, Ruttner Tamás, Európa, Budapest, 1977.

Racine: *Phaedra* in: *Racine összes drámai művei*, Franklin Kiadó, 1949.

Friedrich Hölderlin: *Empedoklész halála*, ford. Báthori Csaba, Napkút Kiadó, Budapest, 2011.

Ibsen: *Peer Gynt*, ford. Áprily Lajos, Holnap Kiadó, Budapest, 2000.

BBN-ESZ-271.76 Nemes Z. Márió Dr.: Ágazati esztétikák: Game(r) studies – videójátékesztétika K, 26
Időpont: csütörtök 14:30-16:00 MUK 39.

A kurzus során a videójátékok és a kortárs digitális kultúra összefüggéseit vizsgáljuk. Ennek során megpróbáljuk körüljárni a digitális esztétika, a digitális képalkotás médiumokat összekötő és hibridizáló működését. A központi műfaji alakzat azonban mégis a videó/játék lesz, ahol különösen a játék fogalmának a lehetséges jelentéseit kell rekonstruálnunk a különböző filozófiai-esztétikai kontextusok segítségével. A játékelemzések során a narratíva, attrakció és interakció viszonyait értelmezzük, mely a játékelmény médiumspecifikus (pl. a kortárs digitális filmtől elhatárolt) vizsgálatára is lehetőséget ad. A videójáték-esztétika autonóm elemzése mellett azonban végig fontos kérdés marad, hogy hogyan hat(hat) mindez a vizuális kultúra egyéb területeire, például a kortárs képzőművészet egyes irányzataira?

Kulcsszavak: **interaktivitás, narratológia, metalepszis, szimulákrum** stb.

Válogatás a kurzus során használt szakirodalomból:

Lev Manovich: *The Language of New Media*, MIT Press, 2002, 43-74.

Hans-Georg Gadamer: *Igazság és módszer*, ford. Bonyhai Gábor, Osiris, Budapest, 2003, 133-143.

Huizinga: *Homo Ludens - A STUDY OF THE PLAY-ELEMENT IN CULTURE*, ROUTLEDGE & KEGAN PAUL. London, Boston and Henley, 1980, 1-27.

Gonzalo Frasca: *Szimuláció vs. Narratíva. Bevezetés a ludológiába*, in. Fenyvesi Kristóf – Kiss Miklós (szerk.): *Narratívák 7. - Elbeszélés, játék és szimuláció a digitális médiában*, Kijárat Kiadó, 2008, 125-142.

Jesper Juul: *Narratív játékok? Rövid jegyzetek játékokról és elbeszélésekről*, in. *Narratívák 7.*, 143-158.

Espen Aarseth: *Műfaji zavar: a narrativizmus és a szimuláció művészete*, in. *Narratívák 7.*, 159-174.

Henry Jenkins: *A játéktervezés mint narratív építészet*, in. *Narratívák 7.*, 175-192.

Alexander Galloway: *Gaming*, University of Minnesota Press, Minneapolis-London, 2006.

Alfie Bown: *The Playstation Dreamworld*, Polity Press, Vambridge, 2018.

McKenzie Wark: *Gamer Theory*, HARVARD UNIVERSITY PRESS, Cambridge, Massachusetts, and London, England, 2007.

BBN-ESZ-281.NZM1 Nemes Z. Márió Dr: Az esztétika határtudományai: Szuper(hősök) K, 26
Időpont: csütörtök 16:30-18:00 MUK 39.

A kurzuson a populáris kultúrában megképződő hőskonceptiókkal, ezen belül a szuperhős mítoszával és antropológiájával foglalkozunk. Ennek során előtérbe kerülnek majd a magaskultúra és a regényirodalom hősértelmezései is, vagyis megpróbáljuk a témát egy tágabb kultúratörténeti keretben (is) tárgyalni. A kérdésfelvetés antropológiai vetülete azért fontos, mert a (szuper)hős mindig egy adott emberkép és emberfogalom mentén konstruálódik, megszületése és formálódása egy

antropológiai válságra adott kulturális reakciónak tekinthető. Kortárs összefüggésben ezért lesz releváns a poszthumanizmus elmélete, mely az emberen túli és a nem-emberi spekulatív vizsgálatának virulens diskurzusa. A kurzus a téma médiaantropológiai dimenzióját is megpróbálja érinteni, hiszen a szuperhős motívum legfontosabb közvetítője korunkban a digitális mozi. A szuperhősfilmek ezért a digitális kultúra és a poszthumanizmus kapcsolatáról is képesek számot adni, hiszen a filmképen megjelenített hősöknek legtöbbször nincsen már valóságos referenciája, vagyis emberen túli esztétikájukat mediális megelőzöttségük artikulálja.

Kulcsszavak: populáris mitológiák, poszthumanizmus, militáns technokiborgok, ökológika stb.

**BBN-ESZ-281.PZ Papp Zoltán Dr.: Az esztétika határtudományai:
Kultúrafogalmak K, 2ó
Időpont: kedd 8:30-10:00 MUK 34.**

Az előadás a modern kultúrafogalom előzményeit, 18. századi megszületését, majd további alakulásának fontosabb állomásait veszi sorra releváns szövegek alapján. A kötelező olvasmányokat a félév folyamán adom meg, valamennyi hozzáférhető lesz a Teamsben.

**BBN-ESZ-292.ZP Závada Péter: Színház és társadalom Gy, 2ó
Időpont: szerda 14:30-16:30 MUK 40.**

Az oktatás tartalma:

A kurzus kifejezetten a hallgatók kreatív íráskészségének fejlesztését tűzi ki célul, különös tekintettel a versírásra (kötött versformák, szabadvers, prózavers, lírai szövegműfajok, kurrens lírapoétikai áramlatok, esszéisztikus megszólalásmódok). Az órákon tehát a hallgatók által írt szövegeket elemezzük és korrigáljuk. (Kötelező tárgyról lévén szó, fontos megemlíteni, hogy a hallgatóknak nem feltétlenül kell saját verset vitára bocsátani, az órán való aktív részvétellel is szerezhettek jegyet.)

Ajánlott irodalom:

Krusovszky Dénes: A költészet aktualitása (Megjegyzések a kortárs líráról), in: *Kíméletlen szentimentalizmus*, L'Harmattan kiadó, Budapest, 2014, 11.
<https://drive.google.com/drive/folders/1Eqv3mjO5ysvuHisHiSQSESha27Nx7GRs?fbclid=IwAR2mv9PvBzvbZMot9TmMQNuTdOrdRGORRM6zOxi2Eq6RKcgdDs-snkpOr3A>

Kulcsár-Szabó Zoltán: 1. Kontextus(ok), In: *Oravecz Imre*, Kalligram, Pozsony, 1996, 10.
<https://drive.google.com/drive/folders/1Eqv3mjO5ysvuHisHiSQSESha27Nx7GRs?fbclid=IwAR2mv9PvBzvbZMot9TmMQNuTdOrdRGORRM6zOxi2Eq6RKcgdDs-snkpOr3A>

Németh Zoltán: PM/ 1-2-3 A posztmodern irodalom hármas stratégiája, in: *A posztmodern irodalom hármas stratégiája*, Kalligram, Pozsony, 2012, 11.
<https://drive.google.com/drive/folders/1Eqv3mjO5ysvuHisHiSQSESha27Nx7GRs?fbclid=IwAR2mv9PvBzvbZMot9TmMQNuTdOrdRGORRM6zOxi2Eq6RKcgdDs-snkpOr3A>

[snkpOr3A](#)

Nemes Z. Márió: Kacsacsőrű-emplős-várás Kenguru-szigeten. A kortárs fiatal költészet poszt-antropocentrikus viszonyai, *Prae*, 2017/1 pp. 90-107.

http://www.lanczkor.hu/Prae_69_Antropocen_2017_1-90-107.pdf

Balogh Gergő: Költészeti fenséges, A 2010-es évek fiatal magyar költészetéről. *Alföld*, 2020. december, 50.

https://epa.oszk.hu/00000/00002/00267/pdf/EPA00002_alfold_2020_12_050-057.pdf

Smid Róbert A kifáradás lehetőségei – a fiatal líra néhány összefüggő nyomvonala napjainkban, *Forrás* 54. évf. 7–8. sz. (2022. július–augusztus) pp 94-108.

https://epa.oszk.hu/00000/00002/00267/pdf/EPA00002_alfold_2020_12_050-057.pdf

Lapis József: Korkép, Lehetnék bárki. Kortárs és kortalan versek, *Jelenkor*, LXIV. ÉVFOLYAM 7–8. Szám, (2021 július-augusztus) 878-882.

https://www.jelenkor.net/userfiles/archivum/WEB_2021_0708_JELENKOR.pdf

Margócsy István: Névszón ige, *Jelenkor*, 1995, január, 18.

<https://www.jelenkor.net/userfiles/archivum/1995-1.pdf>

Margócsy István: Irodalomtörténeti vízió a költészet állapotáról, *Alföld*, 2000, február, 22.

<https://epa.oszk.hu/00000/00002/00047/index.htm>

Farkas Zsolt: Az író ír. Az olvasó, stb. A neoavantgarde és a minden-leírás néhány problémája Tandori műveiben in: *Mindentől ugyanannyira*, JAK-Pesti Szalon, Budapest, 1994.

https://konyvtar.dia.hu/xhtml/szakirodalom/tandori_farkas_az_iro_ir_az_olvaso_stb.xhtml

Mohácsi Balázs: Csalogányt boncolni, *Műút*, 2017, 12. 23.

<https://muut.hu/archivum/26859>

BBN-ESZ-293.NE Nagy Edina Mária Dr.: Művészeti gyakorlatok:

Művészet és intézmények/kiállításlátogatás Gy, 2ó

Időpont: kedd 10:30-12:00 MUK -132.

A szeminárium a kortárs művészeti színtérrel kíván foglalkozni, méghozzá elsősorban jelenléti formában, vagyis helyszíneket, kiállításokat látogatunk viszonylagos rendszerességgel. Ennek során a jelenleg a művészeket és kurátorokat foglalkoztató kérdéskörök, problémák, „trendek”, megfigyelésére törekszünk. Kortárs képzőművészekkel és művészeti szakemberekkel való beszélgetések során kíséreljük meg közelebbről meghatározni, hogy aktuálisan mitől kortárs a kortárs, vannak-e olyan témakörök, amik a képzőművészeti közegben aktuálisan kiemelt érdeklődésre tartanak számot? A kurzus során foglalkozunk az olyan, a közelmúltban fókuszba került kifejezésekkel, mint pl. a művészeti kutatás (artistic research) és az ezzel kapcsolatban felmerülő problémák.

Ajánlott irodalom

Claire Bishop: Radikális múzeum MNM Könyvek, 2018.

Frazon Zsófia: A kiállítás mint kortárs médium In: Múzeum és kiállítás. Az újrajrjolás terei, Budapest, Gondolat Kiadó, 2011.13-31. o.

Frazon Zsófia (szerk.): Nyitott múzeum – részvétel, együttműködés, társadalmi múzeum, Néprajzi Múzeum, 2018.

Helyszíni szemle. Fejezetek a múzeum életéből. Ludwig Múzeum, Budapest, 2012.
<https://www.ludwigmuseum.hu/kiadvany/helyszini-szemle-fejezetek-muzeum-eletoebol>

tranzit.hu, exindex, a Mű, artportal online platform szövegei
A gyakorlatról a diskurzusig. Kortárs művészeti szöveggyűjtemény
https://mke.hu/res/3_szovegyujtemenytt_0406_0518.pdf

Illetve a félév folyamán látogatott kiállítások témáihoz szorosabban kapcsolódó szövegek

BBN-THE-242.01 Teller Katalin: Színház, művészet, kultúra:

Színház és cirkusz kapcsolatai E, 2ó

Időpont: hétfő 12:30-14:00 MUK 40.

Az előadás az európai és USA-beli cirkusz történetét tekinti át a klasszikus modern cirkusz kialakulásától az újcirkusz intézményesülésén át a kortárs cirkuszi kezdeményezésekig.

Egy-egy tematikus súlypont köré rendezve taglaljuk a lovascirkusz formáit és utóéletét, a cirkuszi architektúra sajátosságait, a női szerepeket és a testképet érintő elmozdulásokat, az állatidomítás és a bohócfigura helyi értékének radikális változását. Ezenkívül kitérünk a tengerentúli és az európai cirkusztörténet különbségeire és a műsorok dramaturgiai szerkezetének alakulására is.

A félévet írásbeli vizsga zárja. A vizsga két részből áll: egy saját kutatáson alapuló, a félév végén egyeztetett témában elkészített és két nappal a vizsga előtt benyújtandó esszéből, valamint a vizsga napján megválaszolendő kérdéssorból, amely a félév során tárgyalt témákra vonatkozik.

Kötelező olvasmányok:

Paul Bouissac: Semiotics at the Circus. Berlin – New York, de Gruyter, 2010, 11–20. o.

Marija Divac – Milena Krklješ – Sara Milošević: Circus is a performance but it is also a building—memory of circus buildings in Europe. In: City, Territory and Architecture, 2022/9, <https://doi.org/10.1186/s40410-022-00156-3>.

Agathe Dumont: Becoming an Art Form: From ‘Nouveau Cirque’ to Contemporary Circus in Europe. In: Gillian Arrighi – Jim Davis (szerk.): The Cambridge Companion to the Circus. Cambridge, Cambridge UP 2021, 188–202. o.

Antony D. Hippisley Coxe: Equestrian drama and the circus. In: David Bradby – Louis James – Bernard Sharrat (szerk.): Performance and politics in popular drama. Aspects of popular entertainment in theatre, film and television 1800–1976. Cambridge, Cambridge University Press, 1980, 109–130. o.

Erin Hurley: The Multiple Bodies of Cirque du Soleil. In: Louis Patrick Leroux – Charles R. Batson (szerk.): Cirque Global. Quebec’s Expanding Circus Boundaries. Montreal é. m.: McGill-Queen’s University Press, 2016, 122–139. o.

Katie Lavers – Louis Patrick Leroux – Jon Burt: *Contemporary Circus*. Abingdon – New York, 2020 (*Performers in Contemporary Circus* c. fejezet)

Louise Peacock: *Circus Clowns*. In: Gillian Arrighi – Jim Davis (szerk.): *The Cambridge Companion to the Circus*. Cambridge, Cambridge University Press, 2021, 141–154. o.

Anne Quentin: *From Traditional to New Circus: Women's Place and Aesthetics*. In: Ivan Kralj (szerk.): *Žene & Cirkus, Women & Circus*. Zágráb, Mala performerska scena, 2011, 115–130. o.

Matthew Wittmann: *The Origins and Growth of the Modern Circus*. In: Gillian Arrighi – Jim Davis (szerk.): *The Cambridge Companion to the Circus*. Cambridge, Cambridge University Press, 2021, 19–34. o.

BBN-THE-252.01 Závada Péter: Előadáselemzés alapjai G, 26

Időpont: szerda 12:30-14:00 A -150.

Az oktatás tartalma:

A kurzus célja, hogy a hallgatók megtanulják a színházi előadások írásos elemzésének kortárs gyakorlatát a színháztudományos diskurzus kurrens elvárásai alapján, többek között a "Philter-módszer" és Patrice Pavis kérdőíve segítségével. A hallgatók saját maguk választanak előadásokat, és munkacsoportokban dolgozva olyan összetevőire koncentrálnak a *mise-en-scène*-nek, mint a rendezés, a színészi játék, a jelmez, a díszlet, a proxemika vagy a kinezika, miközben kritikai készségeiket is fejlesztik a kortárs színház kontextusában.

Irodalom:

Philter-módszer: <https://theatron.hu/ph/>

Patrice Pavis: *Előadáselemzés*, (ford. Jákfalvi Magdolna), Budapest, Balassi Kiadó, 2003.

Fischer-Lichte, Erika: *A performativitás esztétikája*. (ford. Kiss Gabriella), Budapest, Balassi, 2009.

Lehmann, Hans-Thies: *Posztdramatikus színház*, (ford. Berecz Zsuzsa, Kricsfalusi Beatrix, Schein Gábor), Budapest, Balassi, 2009.

Deres Kornélia: *Képkalapács. Színház, technológia, intermedialitás*, Budapest, JAK-Prae, 2016.

Ajánlott Irodalom:

Auslander, Philip: *Szent színház és katarzis*, ford. Kékesi Kun Árpád, *Theatron*, 6. évf., 2007/3-4. 110-118.

Eiermann, André: *Posztspektakuláris színház és az előadás alteritása*, in Czirák Ádám (szerk.): *Kortárs táncelméletek*, ford. Kerekes Amália, Budapest, Kijárat, 2013, 141-171.

Benjamin Wihstutz – Benjamin Hoesch (Hg.): *Neue Methoden der Theaterwissenschaft*, Bielefeld, transcript, 2020.

Jákfalvi Magdolna: *A színházi előadás fogalma a digitális média korában*. *Theatron*, 13. évf., 2014/1, 23-27.

Kiss Gabriella: *A kisiklás tapasztalata. Gondolatok a politikai színházról és a színház politikusságáról*, *Alföld*, 58. évf., 2007/2, 60–78.

Kricsfalusi Beatrix: Reprezentációkritika rulez! Szöveghasználat és szubjektumszemlélet René Pollesch posztdramatikus színházában. *Alföld* - 60. évf. 8. sz. (2009. augusztus)

<https://epa.oszk.hu/00000/00002/00132/krics.htm>

Kricsfalusi Beatrix: Apparátus/diszpozitívum, in Kricsfalusi Beatrix – Kulcsár Szabó Ernő – Molnár Gábor Tamás – Tamás Ábel (szerk.): *Média- és kultúratudomány. Kézikönyv*, Budapest, Ráció, 2018, 231-237.

Kricsfalusi Beatrix: Test, in Kricsfalusi Beatrix – Kulcsár Szabó Ernő – Molnár Gábor Tamás – Tamás Ábel (szerk.): *Média- és kultúratudomány. Kézikönyv*, Budapest, Ráció, 2018, 194-207.

Kricsfalusi Beatrix: *Teatralitás és medialitás, avagy miért nem definiálható „A” színház?*, *Játéktér*, 9. évf., 2020/4. 3-18.

Kricsfalusi Beatrix: Test- és pszichotechnikák Brecht és Sztanyiszlavszkij színházelméletében”, in Ungvári Zrínyi Ildikó – Kricsfalusi Beatrix (szerk.): *Test – intézmény – hatalom: A színházi nyilvánosság szerkezetváltozásai Erdélyben*, Bukarest–Marosvásárhely, Eikon Kiadó, UArtPress, 2021, 42-64.

Kricsfalusi Beatrix: Hogyan (nem) politikus az alkalmazott színház?, *Theatron*, 15. évf., 2021/1. 19–31.

Kricsfalusi Beatrix: Üres terek, természetes testek. A színház láthatatlan technogenezise, in Deres Kornélia – Imre Zoltán – Mátravölgyi Dorottya – P. Müller Péter (szerk.): *Színház és technológia*, Pécs, Kronosz, 2023, 80-107.

Mauss, Marcel: A test technikái, in Marcel Mauss: *Szociológia és antropológia*, ford. Saly Noémi, Vargyas Gábor, Budapest, Osiris, 2004, 425–446.

Müller-Schöll, Nikolaus: A diszpozitívum és a kormányozhatatlan. Gondolatok bárminemű politika kezdetéről és végéről a végtelenben, ford. Kiss Gabriella, *Theatron*, 15. évf., 2021/1, 142–159.

Deres Kornélia: Kricsfalusi Beatrix: Ellenálló szövegek. A színház nem-dramatikus megszakításai, *Irodalomtörténet* 2016/2. pp 252-258

https://www.academia.edu/37477437/Kricsfalusi_Beatrice_Ellen%C3%A1ll%C3%B3_sz%C3%B6vegek_A_sz%C3%ADnh%C3%A1z_nem_dramatikus_megszak%C3%ADts%C3%A1isai_recenzi%C3%B3

M. Boenisch, Peter: Playing with the R(ealism) effect, An introduction to Thomas Ostermeier's theatre work (Chapter 1.), In: Boenisch, Peter M., Ostermeier, Thomas. “*The Theatre of Thomas Ostermeier*”, Routledge, NY, 2016, pp. 33-64.

M. Boenisch, Peter: *Exposing the classics: Michael Thalheimer's Regie beyond the text*,

Contemporary Theatre Review, Vol.18(1), pp.30-43

BBN-THE-261 Nemes Z. Márió Dr.: Színház és kultúra határterületei : A Populáris kultúra esztétikája K, 26

Időpont: szerda 10:30-12:00 MUK 11.

A kurzus a pop- és tömegkultúra kapcsán felmerülő esztétikai viták áttekintésére törekszik. Ezt a témát máig meghatározza egyfajta akadémiai szorongás és gyanakvás, mely a popkultúra és a magaskultúra hierarchikus szemléletének örökségéből táplálkozik. Ugyanakkor érezhető, hogy a kortárs kulturális hétköznapiakban rengeteg olyan új esztétikai fenomén körvonalazódik (trash, weird, cute, cringe stb.),

melyek javarészt popkulturális tartalmak kapcsán „találtak” fel velünk „új érzéseket”. Ezeknek az új érzéseknek, vagyis az esztétika tapasztalatok kibővülésének teoretikus feldolgozása a „rég” elméleti viták és ideológiai álláspontok rekonstruálása és aktualizálása nélkül elvégezhetetlen.

Kulcsszavak: **giccs, camp, trash, cute** stb.,

Válogatás a kurzus során használt szakirodalomból:

Henry Jenkins: *The Wow Climax Tracing the Emotional Impact of Popular Culture*, NEW YORK UNIVERSITY PRESS, New York and London, 2007, 19-40).

Bagi Zsolt: *Az esztétikai hatalom elmélete – Kulturális felszabadítás egy újbarokk korban*, Napvilág kiadó, 2017, 15-44, 119-156)

Angela Ndalianis: *Neo-Baroque Aesthetics and Contemporary Entertainment*, The MIT Press Cambridge, Massachusetts, London, England, 2004, (1-30.)

Herbert J. Gans: *Népszerű kultúra és magaskultúra*, ford. Zsolt Angéla, in: Weesely Anna (szerk.): *A kultúra szociológiája*, Osiris, Budapest, 2003, 114-149.

Michel de Certeau: *A cselekvés művészete*, ford. Sajó Sándor és mások, Kijarat Kiadó, Budapest, 2010, 184-194.

Stuart Hall: NOTES ON DECONSTRUCTING 'THE POPULAR', in: Raphael Samuel (szerk.): *People's History and Socialist Theory*, Routledge, New York, 2016, 227-241.

Henry Jenkins: *Textual Poachers - TELEVISION FANS & PARTICIPATORY CULTURE*, ROUTLEDGE NEW YORK AND LONDON, 1992, 9-55.

Jeffrey Sconce: *Az akadémia beszennyezése – Ízlés, többlet és a filmstílus politizálódása*, fordította Roboz Gábor, in: *Prizma 7 – Trash-film*, 4-27.

Susan Sontag: Notes on Camp, https://monoskop.org/images/5/59/Sontag_Susan_1964_Notes_on_Camp.pdf

Hermann Broch: *Néhány megjegyzés a giccs problémájáról*, ford. Györffy Miklós, in: *Kultusz és áldozat -A német esszé klasszikusai*, Európa Könyvkiadó, Budapest, 1981, 767-784.

Clement Greenberg: *Avantgárd és giccs*, ford. Józsa Péter, in: *Művészetszociológia – Válogatott tanulmányok*, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Budapest, 1978.

Theodor W. Adorno: *Fétisjelleg a zenében és a zenei hallás regressziója*, ford. Zoltai Dénes, in: *Uó: A művészet és művészetek – Irodalmi és zenei tanulmányok*, Helikon Kiadó, 1998, 280-305.

Weiss János: *Kísérlet Adorno Fétisjelleg-tanulmányának újraolvasására*, in: Olay Csaba – Weiss János: *A művésztől a tömegkultúráig*, L'Harmattan Kiadó – Könyvpont Kiadó, Budapest, 2014, 97-110.

Walter Benjamin: *A műalkotás a technikai sokszorosíthatóság korában*, <http://www.intermedia.c3.hu/mszovgy1/benjamin.htm>

Weiss János: *A modernség esztétikai paradigmája — Előadások Walter Benjamin Műalkotás-tanulmányáról*, L'Harmattan, Budapest, 2020, 65-76, 131-150.